

СЕКЦІЯ 5. ПРОДОВОЛЬЧА СТІЙКІСТЬ ГРОМАД У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

УДК 352:338.439:316.77

DOI 10.31521/978-617-7149-94-0-139

КОМУНІКАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Бєднін І.О., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Обґрунтовано значення комунікаційної взаємодії у забезпеченні продовольчої безпеки територіальних громад в умовах воєнних викликів, гуманітарних потреб та відновлення України. Визначено, що продовольча безпека на місцевому рівні залежить не лише від наявності продуктів харчування, а й від ефективної координації між органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, волонтерськими ініціативами, агровиробниками, соціальними службами, міжнародними партнерами та мешканцями громад. Акцентовано увагу на ролі комунікацій у виявленні потреб населення, організації гуманітарної допомоги, підтримці вразливих груп, розвитку локального виробництва та формуванні довіри до управлінських рішень.

Ключові слова: продовольча безпека, територіальні громади, комунікаційна взаємодія, гуманітарна допомога, місцеве самоврядування.

У сучасних умовах продовольча безпека територіальних громад є важливою складовою соціальної стійкості, гуманітарного реагування та національної безпеки України. Повномасштабна війна спричинила порушення логістичних ланцюгів, пошкодження аграрної інфраструктури, мінну небезпеку, зниження доходів населення, вимушене переміщення людей та зростання потреб вразливих груп. У таких умовах забезпечення доступу населення до продуктів харчування потребує як матеріальних ресурсів, так і ефективної комунікації між усіма учасниками місцевої системи підтримки.

Комунікаційна взаємодія у сфері продовольчої безпеки територіальних громад охоплює обмін інформацією, координацію дій, узгодження ресурсів, інформування населення, збір зворотного зв'язку та громадський моніторинг. Її головне завдання полягає в тому, щоб допомога надходила саме туди, де вона є найбільш необхідною, а рішення органів влади спиралися на реальні потреби мешканців. Особливо важливою є комунікація на рівні громади, оскільки саме тут найкраще видно, які категорії населення перебувають у зоні ризику. До таких груп належать люди похилого віку, внутрішньо переміщені особи, багатодітні родини, особи з інвалідністю, маломобільні громадяни, сім'ї з низьким рівнем доходів, мешканці віддалених і прифронтових населених пунктів. Без

налагодженого обміну інформацією між старостами, соціальними службами, волонтерами, громадськими організаціями та місцевою владою частина таких людей може залишатися поза системою допомоги.

За інформацією Плану гуманітарних потреб і реагування для України на 2025 рік, майже 5 млн людей, або близько 15% населення, оцінюються як такі, що мають потребу у продовольчій допомозі та підтримці засобів до існування. Це свідчить, що продовольча безпека є не лише питанням гуманітарної підтримки, а й складовою місцевого управління, соціального захисту та відновлення громад [2]. У практичному вимірі комунікаційна взаємодія може реалізовуватися через створення місцевих координаційних груп з питань продовольчої безпеки. До їх складу доцільно залучати представників органів місцевого самоврядування, соціальних служб, громадських організацій, фермерів, місцевого бізнесу, закладів освіти, медичних установ, волонтерських ініціатив та міжнародних партнерів. Такі групи можуть збирати інформацію про потреби населення, координувати розподіл гуманітарної допомоги, визначати проблемні населені пункти, організувати доставку продуктів і контролювати доступність допомоги для вразливих категорій.

Важливим напрямом є комунікація з локальними агровиробниками. Продовольча безпека громади значною мірою залежить від здатності підтримувати місцеве виробництво, короткі ланцюги постачання, фермерські господарства, присадибне виробництво та локальні ринки. За даними ФАО, дослідження продовольчої безпеки та аграрних засобів до існування в Україні у 2025 році охопило понад 2800 домогосподарств у дев'яти прифронтових областях. Було встановлено, що 40% опитаних домогосподарств займаються аграрним виробництвом, а 86% із них виробляють продукцію переважно для власного споживання [1]. Це підтверджує важливість дрібного сільського господарства та самозабезпечення для продовольчої стійкості громад.

Комунікація з населенням також має велике значення. Мешканці повинні мати доступ до зрозумілої інформації про те, де і як можна отримати допомогу, які документи потрібні, хто має право на підтримку, куди звертатися у разі проблем, як повідомити про потреби або порушення. Наявність таких каналів комунікації зменшує соціальну напругу, запобігає поширенню чуток, підвищує довіру до влади та сприяє більш справедливому розподілу ресурсів. Особливу роль у цьому процесі відіграють громадські організації та волонтерські ініціативи. Вони часто мають безпосередній контакт із населенням, краще розуміють локальні проблеми та можуть швидко передавати інформацію органам влади або донорам. Громадські організації можуть проводити опитування, формувати списки потреб, координувати волонтерську доставку, допомагати маломобільним людям, організувати соціальні кухні, продовольчі банки, пункти видачі допомоги та інформаційні кампанії.

Значення комунікаційної взаємодії посилюється у прифронтових і сільських громадах, де доступ до продуктів може ускладнюватися через безпекову ситуацію, пошкодження доріг, закриття магазинів, зменшення доходів населення та мінну небезпеку. У таких громадах швидке інформування, координація маршрутів доставки, взаємодія зі старостами, волонтерами та

місцевими виробниками може мати критичне значення для забезпечення базових потреб людей.

Отже, комунікаційна взаємодія є важливою умовою забезпечення продовольчої безпеки територіальних громад. Вона дозволяє своєчасно виявляти потреби населення, координувати допомогу, підтримувати локальне виробництво, забезпечувати прозорість розподілу ресурсів і формувати довіру між владою та мешканцями. Без ефективної комунікації навіть наявні ресурси можуть використовуватися неефективно, тоді як налагоджена взаємодія між владою, громадськістю, бізнесом, агровиробниками та донорами посилює продовольчу стійкість громади.

Таким чином, продовольча безпека територіальних громад має розглядатися не лише як питання постачання продуктів, а як комплексна система управління, у якій комунікація відіграє ключову роль. Її розвиток передбачає створення місцевих координаційних платформ, відкритих каналів інформування населення, механізмів громадського моніторингу, партнерства з агровиробниками та залучення громадських організацій до процесів прийняття рішень. Саме така модель дає змогу громадам бути більш стійкими до кризових викликів і забезпечувати базові потреби населення навіть в умовах війни та відновлення.

Список використаних джерел

1. FAO. FAO report: agriculture remains a lifeline for rural families in war-affected Ukraine. 16 March 2026. URL: <https://www.fao.org/newsroom/detail/fao-report--agriculture-remains-a-lifeline-for-rural-families-in-war-affected-ukraine/en> (дата звернення: 19.04.2026).
2. Humanitarian Action. Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2025: Food Security and Livelihoods. 2025. URL: <https://humanitarianaction.info/plan/1271/document/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2025/article/34-food-security-and-livelihoods-1> (дата звернення: 19.04.2026).

Abstract: The importance of communication interaction in ensuring food security of territorial communities under the conditions of wartime challenges, humanitarian needs, and Ukraine's recovery is substantiated. It is determined that food security at the local level depends not only on the availability of food products, but also on effective coordination between local self-government bodies, non-governmental organizations, volunteer initiatives, agricultural producers, social services, international partners, and community residents. Emphasis is placed on the role of communication in identifying the needs of the population, organizing humanitarian assistance, supporting vulnerable groups, developing local production, and building trust in management decisions.

Keywords: food security, territorial communities, communication interaction, humanitarian assistance, local self-government.